

Vergaderjaar 2018–2019

31 793

Internationale klimaatafspraken

Nr. 187

BRIEF VAN DE MINISTERS VAN BUITENLANDSE ZAKEN EN VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 13 maart 2019

Met deze brief brengen wij u verslag uit over de Planetary Security Conferentie van 19 en 20 februari 2019, in antwoord op het verzoek van de vaste commissie voor Buitenlandse Zaken van 22 februari 2019. De conferentie is onderdeel van het Planetary Security Initiative dat het Ministerie van Buitenlandse Zaken in 2015 lanceerde met het doel de inzet voor klimaat, veiligheid en duurzame ontwikkeling beter te verbinden in de praktijk. Sinds 2016 wordt het initiatief uitgevoerd door een consortium van denktanks onder leiding van Clingendael.

De conferentie, met meer dan 450 deelnemers uit meer dan 55 landen, bood een uniek internationaal dialoogplatform aan deskundigen en beleidsmakers op het snijvlak van klimaatverandering, duurzame ontwikkeling en veiligheid. De conferentie werd tevens bijgewoond door 15 journalisten uit landen waar klimaat-gerelateerde veiligheidsrisico's zich manifesteren. Hun deelname werd gesteund middels een partnerschap tussen Free Press Unlimited en de Stanley Foundation. Als onderdeel van het PSI Youth Fellowship 2019 assisteerden 25 studenten en jonge professionals bij de organisatie van de conferentie.

Deze vierde Planetary Security Conferentie was, met het motto #doable, gericht op het omzetten van dialoog in concrete acties. Hierbij was specifieke aandacht voor Irak, het Tsjaad-meer, Mali en de Cariben.

Mede dankzij het Planetary Security Initiative zijn sinds het organiseren van de eerste conferentie in 2015 klimaat-gerelateerde veiligheidsrisico's hoger op de nationale en internationale agenda's komen te staan en nieuwe interdisciplinaire samenwerkingen tot stand gekomen. Ook zijn nieuwe netwerken gecreëerd die spelers zullen blijven verbinden. Een voorbeeld is de «International Military Council on Climate and Security» (IMCCS). Dit initiatief van enkele denktanks, gelanceerd tijdens de laatste Planetary Security Conferentie, beoogt onder anderen militairen van over de hele wereld bijeen te brengen met het doel beleidsvorming, communi-

catie en coördinatie op het gebied van klimaat en veiligheid te bespoedigen.

The Hague Declaration on Planetary Security

Tijdens de conferentie werd de voortgang besproken van de «The Hague Declaration on Planetary Security», die in 2017 werd gelanceerd. Namens Nederland is deze verklaring onderschreven door de Minister van Buitenlandse Zaken. Met de Kamerbrief *Inzet Planetary Security* (Kamerstuk 31 793, nr. 184) hebben wij uw Kamer geïnformeerd over de Nederlandse acties in dit verband.

Tijdens de conferentie werd geconstateerd dat twee van de vier doelen van de verklaring al zijn behaald, te weten: het creëren van een coördinerende structuur voor klimaat en veiligheid binnen de Verenigde Naties en de ondersteuning van een gezamenlijke risicobeoordeling in de Tsjaadmeer-regio. Ook op de overige vier actiesporen van de verklaring is voortgang geboekt.¹ Zo wordt op het vlak van klimaat- en conflictsensitieve ontwikkeling in Mali een «decision support tool» ontwikkeld en worden lokale leiders ondersteund bij het formuleren van antwoorden op klimaat-gerelateerde (veiligheids-)vraagstukken, zoals toenemende water- en landschaarste en daarmee gepaard gaande spanningen tussen bevolkingsgroepen.

Voor vraagstukken op het snijvlak van klimaat en veiligheid in stedelijke gebieden was er relatief minder aandacht. Voortgang op dit gebied is vooral te danken aan bilaterale en multilaterale projecten en programma's, zoals de Nederlandse samenwerking in de Mozambikaanse havenstad Beira. Samen met het stadsbestuur wordt in Beira gewerkt aan het tegengaan van overstromingen en het bevorderen van klimaatbestendige en inclusieve stadsontwikkeling. In het kader van het laatste actiespoor, gericht op duurzame waterstrategieën in Irak, wordt Irak door Nederland en anderen ondersteund bij het actualiseren van de nationale waterstrategie en het verbeteren van de precare watersituatie in met name het zuiden van Irak.

Formulering concrete acties in de vier regio's van aandacht

In 27 workshops en speciale sessies werd toegewerkt naar concrete acties in de eerder genoemde regio's van aandacht. Aangedragen oplossingen liepen sterk uiteen. Deze lagen bijvoorbeeld op het vlak van het verbeteren van voorspellende modellen, het delen van informatie, het versterken van multidisciplinaire analyses en meer milieubewuste inkoop door defensieorganisaties.

Actieplannen voor zowel de Caribische regio als de Tsjaadmeer-regio werden gepresenteerd en besproken. In meerdere sessies werd ingezoomd op de situatie in Mali, waarbij ook lokale leiders uit Centraal-Mali aangaven hoe verbeterd beheer van schaarse natuurlijke hulpbronnen kan helpen bij het verminderen van spanningen in de regio. Suggesties voor actie op het gebied van klimaat en veiligheid in Irak lagen onder meer op het terrein van waterbeheer en voedselzekerheid. Daarbij werd het belang van diversificatie van economische activiteiten en de rol van de landbouw benadrukt.

¹ Deze vier actiesporen betreffen: bevordering van stedelijke weerbaarheid; gecoördineerde respons op migratie en klimaatverandering; versterking van klimaat- en conflict-sensitieve ontwikkeling in Mali; ondersteuning van duurzame waterstrategieën in Irak.

Geopolitiek van de energietransitie

De geopolitiek van de energietransitie was een nieuw onderwerp dit jaar. Directeur-Generaal Adnan Z. Amin van het International Renewable Energy Agency (IRENA) presenteerde het rapport «A New World: The Geopolitics of the Energy Transformation». Dit rapport analyseert de geopolitieke gevolgen van het groeiende gebruik van hernieuwbare energiebronnen. Tijdens de sessie werd ingegaan op de risico's en kansen van deze transitie. Zowel door de betrokkenheid bij de totstandkoming van het rapport als door de discussie op de Planetary Security Conferentie heeft Nederland laten zien dat het belang hecht aan dit onderwerp en hier internationaal aandacht voor vraagt.

Vervolg Planetary Security Initiative

Minister Blok en Minister Kaag namen beide deel aan de conferentie en onderstreepten het belang van multidisciplinaire samenwerking, het gebruik van nieuwe technologieën en de noodzaak om de relatie tussen klimaat en veiligheid te blijven adresseren. Met de resultaten die Nederland via het Planetary Security Initiative heeft bereikt als vertrekpunt, zal het kabinet via multilaterale fora, eigen activiteiten en ondersteuning van kennisopbouw actief blijven bijdragen aan het verminderen van klimaat-gerelateerde veiligheidsrisico's. Dat is ook direct in het belang van onze veiligheid.

Zoals aangegeven in bovengenoemde Kamerbrief (Kamerstuk 31 793, nr. 184) was de afgelopen Planetary Security Conferentie de laatste van een serie van vier. Mede door het Planetary Security Initiative en de serie conferenties is er brede aandacht voor de relatie tussen klimaat en veiligheid en is een impuls gegeven aan de ontwikkeling van kennis, het voorspellend vermogen en interventiestrategieën om klimaat-gerelateerde veiligheidsrisico's tijdig te identificeren en te voorkomen.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
S.A. Blok

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
S.A.M. Kaag